

a termények prágai paritásából fuvar költségekre levonnak megfelelő hányadot ama távolság arányában, amilyen messze fekszik Prágától a hely, ahol a Gabonatársaság szervei a terményeket átvették. A gyakorlatban annyit jelent ez, hogy a Prágához közelfekvő, tehát cseh nemzetiségű vidékeken sokkal nagyobb árat érhet el a termelő, mint Szlovénszékön és Kárpátalján. A kormányrendelet itt árulja el, hogy ha parasztságról egyáltalán beszélni lehet, melyik nemzetiség parasztsága van közel szívéhez. Ennek az agrárpolitikai intézkedésnek a nemzetiségi célzat mellett nyilatkozó törekvése a következőkben válik nyilvánvalóvá. A Gabonatársaság a bevásárlási ár fölött 7—8 koronával adhatja tovább a felvásárolt termények egynemelyikét, például az árpát métermázsánként, mely nem lebecsülendő hasznot jelent a részvénytársaságnak. Ezért a gabona ára a kormányrendelet életbelépésének idejétől kezdve 1935 március 1-ig progresszíve úgy alakul, hogy ára havi 1.50 Kc-val növekedik. Az a termelő tehát, aki terményei átadásával várni tud, hónapról-hónapra jobb terményárat biztosíthat magának. Csak természetes, hogy tulnyomóan a nagytermelők ezek, kiknek tőkeszükséglete nem oly égető, mint a tönkrement kisparasztságnak.

De ha nem is lenne igaz, hogy a kistermelő eladósodott Csehszlovákiában s így nem lévén égető tőkeszükséglete, kivárhatja a gabonaárak említett emelkedését, még akkor is a nagybirtokosok húznák ennek az előnynek oroszlanrészét. Brdlik számításai szerint ugyanis a kistermelők a piacra kerülő gabona 12—16 százalékát szolgáltatják csupán Csehszlovákiában, míg 84—88 százalék a birtokosok és nagybirtokosok üzemeiből kerül elő.

Az agrárpolgárság, maradék- és nagybirtokos érdekek vonalán áll tehát mindenképpen a kormányzatnak ez a legujabb parasztságtól intézkedése is.

BIBLIOGRAFIA: Strákosch: Agrární problém v nové Europe, Praha (Agrárprobléma az új Európában). — Ing. Vozenilek: Predbezná vysledky pozemkové reformy (A földreform előzetes eredményei). — Dr. Vl. Brdlik: Nový odhad zadluženosti zemedelcu (A földművesek eladósodásának új becslése). — Antonion Volavka: Kdo rabuje kapsy vesnickému lidu? (Ki rabolja a falusi nép zsebeit?). — Rolnická osveta és Zemedelská jednota c. folyóiratok. — A Sarló szociográfiai vándorlásainak jegyzőkönyvei. — A Sarló jegyében. Kom. revu.

„ A N Y A I S Z Í V ”

Irtta: JÁMBOR ERZSÉBET (Kolozsvár)

Alább következő jelenetsor összefüggő rész szerző Az anya című kéziratban levő drámája különböző helyeiről. A dráma először kísérli meg irodalmunkban — a kispolgári életformák közt — a fiú és anya közti szeretet, legendákba túlzott értelmét reálisan átvilágítani, illetve a mögötte meghúzódó anyagi mozzanatokra s a belőlük származó konfliktusokra rámutatni.

Ágnes: Nem akarok többé élni!

András: (Megrendülve.) Ne mondj ilyet az istenért!

Ágnes: Nem akarok többé élni!

András: Te vagy az egyetlen a világon, akit szeretek.

Ágnes: (Hevesen.) Nem is szerethetsz. Összekötözve a kezed, a lábaid.

- András:* Téged akarlak! (Magához húzza.)
- Ágnes:* Nem tudsz akarni.
- András:* Ágnes anyám. Ágnes! (Ágnes ölébe rejti az arcát.)
- Ágnes:* (Eltaszítja. Felugrik, kiáltva.) Ne mondd, mert megörjitesz! Ne mondd! Ne kényeztess a nevével. Ő a gyilkosunk.
- András:* (Eliszonyodva.) Ágnes, Ágnes, mi van veled?
- Ágnes:* (Izzón.) Tudod! Gyűlölöm. És te nem akarsz tudni. Gyűlöl és ezt sem akarsz tudni. Az övé voltál és a magáénak akarsz tartani örökre. Félt, féltékeny, elvesz, elhúz, nem enged... az anyád.
- András:* (Szinte hangtalan.) Ágnes!
- Ágnes:* Szült és cserébe elvette az életedet. Hol itt az igazság? Szült és a szeretetéből hurkot kötött a nyakadra. Mindig szorosabbra. Élsz? Neki köszönheted. Szeretsz? Ő aggódik. Csókolsz? Vigyázz, nehogy gyermekünk legyen: s neki kevesebb jusson. Oltja a mérget, veti a vért... anyád: — az áldott.
- András:* (Elkapja Ágnes kezét.) Szívem, olyan sápadt vagy! Ágnes nézz rám!?
- Ágnes:* (Magához tért, halkán.) Bocsáss meg, — ez az örülethez vezet.
- András:* Pártot ütsz, Ágnes... ellenem?
- Ágnes:* Te semminek sem vagy az oka. De az volna rendjén, hogy velem tarts. Nem igazíthatja egy öreg asszony az életünket.
- András:* Egy öregasszony! Nem ismered te az anyámat. Akaratos és gyerekes, erőszakos és makacs, de milyen kedves és milyen emberi. Mintahogy én benne voltam kilenc hónapig, úgy bennem van ő, mióta eszmélek.
- Ágnes:* A régebbi szerelem...
- András:* Benne kezdtem élni, belőle kezdtem élni. Mondjuk, hogy rossz, erőszakos, önző. Én mégis szeretem. Így is szeretem. (Melegen.) Ágnes, hát nem örülsz, hogy így tudok szeretni? Ki kapja örökbe ezt a szeretetet, ha nem te? Hát nem biztosíték ez a jövőre neked?
- Ágnes:* Nekem az ilyen szeretet nem kell. Látod, ez is hiba. Nem kell a tömjén. Én is látlak és bírálak téged. Végy te is úgy, ahogy vagyok. Ne fehérnek, jónak és örök egynek. Bennem, benned és mindenben él a változás. A mérték maradjon meg.
- András:* Jó, téged ilyen szeretettel is szeretlek, meg olyannal is. És látom az anyámat is. Vannak hibái. Ő, sok hibája van. De te nem tudod, hogy mi mindent tett értünk.
- Ágnes:* ? ?
- András:* Négy gyermeket felnevelni!?...
- Ágnes:* ... mikor az apa jól keres, szakácsnét, meg szobalányt tart és a négy gyermek észrevétlenül felnő...
- András:* (Haragosan.) Apám nagyon szerette és tisztelte anyánkat. Erre nevelt minket is.
- Ágnes:* Anyád szobornak állította be magát az ura előtt, apád erre piederasztalra emelte, amit ti gyerekek körülálltatok. Anyád a legmagától-értetődőbb dolgokat különleges jósnak állította be. Glóriát font a feje köré, s ti még ma is szédülten álltok.
- András:* Lehet, hogy ez az igazság, s az igazság kegyetlen néha. Hadd legyenek elfogult, Ágnes. Olyan jó, hogy imádkozhatlak titeket.
- Ágnes:* (Vállatvon.) Nem értesz, — mindegy.
- András:* Hogy lenne mindegy? Nem szabad, hogy köztünk valami is tisztázatlan maradjon... Milyen különös Ágnes, hogy te mindig távolodni akarsz, én meg közeledni...
- Ágnes:* Nem. Én elakarom intézni a dolgokat, te pedig halogatsz. Ez a különbség.

András: Nehezen ment, Géza?

Géza: El sem tudom mondani. Amit anyám rendez, az minden képzetet felülmul. Egész nap gyászoló asszonyokkal van tele a házunk, akik anyámat siratják s én úgy járok köztük, mint valami kísértet. Az ebédem odadobják, ha valaki keres, elutasítják. Anyám szóba sem áll velem...

Ágnes: Szerencsétlen.

Erzsi: (Géza menyasszonya: — megsimogatja.) Szívem. Én mindezt értem.

Géza: Dehogyan érted. Magáért. A régi kényelméért teszi. Azért, hogy a kizárólagos kizsákmányolóm maradjon. Pedig cigarettára is alig adott a fizetéséből. Most tombol. „Miért, miért kell neked harminckétéves korodban megházasodni? Elkésznel talán tíz év múlva?” Így beszél, amikor szerényen próbálkozik. Na, és amikor dühöng! Már igazán megutáltam mindent.

Erzsi: Így határoztuk el, hogy megesküszünk.

András: Igen, ez a legjobb.

Ágnes: Beleegyezett?

Géza: Nem, de most már mindegy.

Anya: (Akkor lép be, mikor a többiek, távozóban, már az ajtónál vannak. Gunyosan.) Nagy vendégség van nálatok...

András: (Bosszusan.) És aztán?

Anya: (Sértődötten.) Kérlek, kérlek, nem mondtam semmit. Öregnek hallgass a neve.

András: Na, most meg vagy sértődve, mi?

Anya: (Sírva.) Én az életemet áldoztam a gyermekeimért. Mindig másokat szolgáltam ki, mindig másokért éltem. Egy férfi, négy gyermek...

András: Hagyd, most ezt. (Leül, a kezébe rejti a fejét.)

Anya: (Odamegy hozzá.) Nem szereted te már a nyunyókat.

András: Fiatalok vagyunk, most kezdünk élni, miért szólsz bele mindenbe!?

Anya: Na és én talán nem vagyok fiatal? Nézd meg, hogy tudok táncolni. (Tipeg jobbra-balra.)

András: Te kedves. (Az ölébe ülteti.) Emlékszel anyám, talán öt-hat éves lehettem, vízbeestem s szinte a malomkerék alá kerültem. Ugy mentettek ki. Akkor azt mondtam neked: „Ha most nem húztak volna ki, akkor a malom megőrül s édesanyám holnap kenyérben evett volna meg.” — Ugy sirtál.

Anya: Jaj de rossz kölyök voltál. A szabó mindig azt mondta, pléh-madrágot kell csináltatni annak a fiúnak.

András: Ugy-e nagyon szerettél anyám?

Anya: Milyen kérdés? (A haját simogatja.)

András: Most ismét a malomkerék alatt vagyok. Anyám, vigyázz!

Anya: (Önkéntelenül hozzákap, azután haragosan.) Ne bolondozz!

András: Közted és Ágnes között őrlődöm.

Anya: (Feláll.) Én nem örülök fiam, a feleséged! Az igen!

András: Te piszkálsz, s ő visszaadja a keserűséget nekem.

Anya: Semmirekélő asszony, jobb vagyok hozzá, mint az édes anyja. Ez a következménye, hogy nem parancsoltad meg neki eléggé, hogy engedelmessédjék nekem. Az ilyen asszonyt be kell törni. Tul jó vagy hozzá. Egy szál ingben vetted el. Ki hallotta már, hogy ne engedelmessédjék? *Ennyit* igazán megkövetelhetek a fiam feleségétől.

András: Ez az *ennyi* az egész életünk.

Anya: Az élet útjai rögösek, nem jó egy tapasztalt kéz, amelyik vezet titeket? Idegen emberek jönnek hozzám állandóan tanácsért. De neki nem kell a tanácsom.

András: Anyám, mit szólnál hozzá, ha Ágnes meg én elválnánk?

Anya: Ezzel fenyegetőzik? Ezzel akar terrorizálni?

András: (Reménytelen mozdulat.)

Anya: Ha szeret, engedelmeskedik és jó gyermekeim lesztek mindketten, ha nem, jobb előbb, mint később. Aki az urát szereti, megbecsüli az anyját is.

András: (A homlokát fogja.) Rettenetesen el vagyok csigázva.

Anya: (Bólogat.) Látod, ezek a mai asszonyok! Az én uramnak nem fájt a feje miattam.

András: (Kiáltva.) Sohasem fogod megérteni. *Ketten* tesztek tönkre.

Anya: (Bosszusan legyint.) *En!*? A gyermekemet!? Akit a legszivesebben a szoknyámhoz kötnek, hogy el ne mozdulhasson mellőlem. *En*, akit az egész város a jótékonyágáról ismer!? A multkor...

András: Hagyd el anyám a jótékonyágodat. Velem próbálj másképp jó lenni.

Anya: (Sirva fakad.) Már megint sértegetsz...

András: (Az ajtó felé vezeti.) Menj' ne találjanak itt sirva...

Anya: Még sírni sem szabad, a fiam házában. Apád...

András: (Megcsókolja.) Menj, anyám.

András: Csak tettető ne légy, Ágnes. Te, aki olyan becsületes voltál eddig...

Ágnes: Most is az vagyok. Nincs mit lepleznem.

András: Hát akkor felelj arra, amit kérdek: elhagytál lélekben?

Ágnes: Nem. De másképp látlak, mint régen. Azt hittem, András erősebb vagy. (András falra szegezett rajzára mutat. Egy-egy vonal olyan, mint valami hatalmas ugrás. Merész és lendületes, valami mélységek felé dobott hid. Olyan biztos, hogy rá mernék állni. Megdőbönt a erősebb vagy. (András falra szegezett rajzára mutat.) Egy-egy vonal vezetésekre hajlik vissza. Konvenciók kötnek. Alig egy merész mozdulat és máris rászomjazol a biztosra. *Ide* húznál, de *oda kötnek* a régi szálak. Felemás ember vagy. Ezt érzem rajtad.

András: Minden mai ember felemás. A világtól ilyen. Nem lehet másként.

Ágnes: De lehet, csak bátornak kell lenni.

András: (Hirtelen.) Ágnes, el tudnál hagyni valamikor engem?

Ágnes: (Hallgat.)

András: Akarom, hogy válaszolj erre.

Ágnes: (Gondolkodik, azután lehajtja a fejét.) Ha sor kerül rá... Nem miattad, András. Téged szeretlek.

Ágnes: Sári néni, milyen meglepetés. (Rémülten Andrásra néz.) Isten hozta. Mikor érkezett?

Sári néni: Mikor érkeztem, mikor érkeztem? Tegnap érkeztem, tegnapelőtt érkeztem. Mit kérdezel, fiam ilyen bolondokat?

Ágnes: Hogy fog Géza örvendeni.

Sári néni: Örvendeni fog?... Nem örömet hoztam.

András: Sári néni! !

Sári néni: (Az esernyőjét forgatja.) Megakadályozom a házasságát minden áron.

Ágnes: Ne legyen olyan haragos. Üljön le, adja ide a kalapját, ka-

bátját. Ugy. Most pihen, eszik és az anyai szívére hallgat. Az hozta ide, hiába is tagadja.

Sári néni: Az. Az anyai szív. Az anyai szív, amelyik megvédi a gyermekei érdekét s nem engedi Géza hugát támasz nélkül.

Ágnes: De hiszen férjhezadta másodszor is. Mit akarnak még tőle? Épp eleget tett már érte.

Sári néni: Mi az, hogy elég? Hát tud ő annyit tenni, hogy félig is elég legyen?... Férjhezadta a hugát! Önzésből tette ezt is. Hogy megszabaduljon tőle. Most juttasson nekik, amikor nem tudnak megélni!

Ágnes: Egyik gyereke nem éppen olyan a szívének, mint a másik? Érthetetlen.

Sári néni: Fel vagy háborodva, mi? De azon nem háborodsz fel, hogy egy idegen nőt akar eltartani és az anyját cserbenhagyja! Hát én miből éljek? Vagy már elég öreg vagyok ahhoz, hogy megdögöljek?

Ágnes: Hát éppen azért, mert nem öreg: dolgozni fog.

Sári néni: Ötvenéves koromra? Nem eleget kínlódtam fiatalon? Az egész életem csupa munka, vesződség volt. Meddig csináljam még?... Én, fiam már nem tudok dolgozni. Ő... ér rá még megnősülni. Az első a kötelesség.

Ágnes: Szóval a Géza kötelessége az, hogy kará maradjon örök életben egy dupla háztartás súlya alatt.

Sári néni: Egyszer meghalok én is.

Ágnes: Azt akarja, hogy a gyermeke a halálát kívánja?

Sári néni: Ne kívánja, de várja ki.

Géza: (Besiet.) Anyám, nem tudom mivel jöttél, nem tudom örüljek-e?

Sári néni: Ne gondold mindig a magad örömeire. Azért jöttem, hogy gondolkozzál, míg nem késő.

Géza: Nincs időm várni. Megesküszöm Erzsivel.

Sári néni: Mikor?

Géza: Holnap. Essünk tul rajta minél hamarabb. (Melegebben.) Szeretnék örülni annak, hogy eljöttél, anyám. Hívni akartalak mégis.

Sári néni: A temetésemre?

Géza: Miért kinzol? Mit vétettem neked? Szerettelek. Mindenem odaadtam. Elkényeztettelek...

Sári néni: Ez ok arra, hogy most így bánj velem? Hát hány milliója van annak a lánynak, hogy el lehet venni ilyen kötelezettségek mellett?

Géza: Eh, hagyjuk. Ezerszer mondtam már, hogy annyija van, hogy egy kis üzletet berendezhetünk belőle a számodra.

Sári néni: (Felkacag.) Üzletet... nekem? Tulőreg vagyok én ahhoz. A fiatalok kötelessége — eltartani az öregeket.

Géza: Hát akkor eltartunk. Összehuzódunk és te vezeted a háztartást.

Sári néni: Cseléddé tennéd az anyád? Idegen asszony cselédjévé? Nem. Soha.

Géza: (Dühösen.) Hát akkor hagy'! Ha ezért jöttél, hogy ezeket elmond, hagy'! Eleget kínoztál.

Sári néni: Gondolkozz!

Géza: Nem gondolkozom. Holnap esküszöm.

Ágnes: Hallottad, hogy miket mondott? A veje munkanélküli, ő maga ötvenévesen...

András: ...fél a munkától. Gézát akarja kihasználni. Azt hiszed igaza van?

Ágnes: Nincs igaza. De ő azt hiszi, hogy igaza van.

András: És ez szempont?

Ágnes: Nem értesz? Hogy magyarázzam meg. Magam is inkább

csak érzem. Az imént... az arca...

András: Minden szavából sziszegett az önzés, az elfogultság.

Ágnes: Ez mind igaz... de én ezek ellenére azt érzem, nemcsak ő a hibás!

András: Hát ki?

Ágnes: Ő, és mégsem ő. Az imént, ahogy beszélt, olyan világosan láttam... Még nem látom egészen az összefüggéseket, de az, hogy ő és a te anyád... és az Erzsi anyja... Itt valami törvényszerűség van...

András: Miféle összefüggésekre gondolsz? Mind betegek és rosszak, különösen az én anyám, nem?

Ágnes: (A fejét rázza.) Nem, ez az, hogy nem... Ezelőtt még így láttam volna... De most... Itt valami közös bajról van szó, András! Hogy magyarázzam meg? Itt mi emberek mind együttélünk egy világban, s amilyen ez a világ... amilyen ennek a világnak a képe... az ráformálódik az arcomra és az arcukra...

András: Igen, az ember olyan, amilyen a társadalma.

Ágnes: No látod... ezt én csak úgy mondom, hogy amilyen a világunk... olyan vagyok én s olyanok ők is... És persze, hogy hibásak. De ha Sári néniem nem kellene attól félni, hogy nem lesz mit ennie s megtanították volna dolgozni s anyád nem félné attól, hogy ha te engem tartasz el, akkor ő kevesebbet kap tőled, s én nem félnék, hogy ha őt tartod el, majd mi nem tudunk megélni, s Géza nem félné, hogy össze-rokadj majd a munkában, s nem tud eltartani két családot... nos... ha nem félnék mindnyájan... hogyha a pénz nem jelentene semmit és mi mindnyájan élnénk és élhetnénk a munkánk árából... Nos, András?

Géza: (Berohan.) Félóráig álltam az ajtaja előtt, félóráig könyörgtem... Nem felelt (lerokad egy székre, a kezeibe temeti az arcát.)

András: (Hozzásiet.) De uram isten, mi történt?

Géza: (Szinte hangtalanul.) Öngyilkos lett az anyám...

Ágnes: Ő...

András: (Magánkívül.) Micsoda kegyetlenség!

Erzsi: (Berohan.) Láttam Gézát jönni, mi történt? (Senkisémet fel. Ágnes félrevonja Erzsit.)

Géza: (Andráshoz.) Jól mondtad. Micsoda kegyetlenség! Az esküvőm előtt egy nappal. Milyen kegyetlen lehet egy anya.

András: Hogy történhetett?

Géza: (Nem felel rá, magában.) Tizenöt éves korom óta dolgozom érte. Nem volt gyermekkorom és nem volt fiatalságom. Mindez azért, mert ő szült. A vérét adta. És szüntelen vérezve fizettem ezt neki vissza.

Ágnes: (A keze után nyul.) Nyugodj meg.

Géza: Megnyugodni? Nincs nyugalom és nem volt nyugalom az életemben. Szüntelen hajsza érte. — Ez volt az életem.

András: Hibás vagy ebben te is Géza. És hibásak vagyunk mindnyájan, akik ilyen vegyes hazugságokkal kendőzzük el az életet. Őket így indították el az életre. Hazugságok és illúziók közt vezetett az útjuk. Nekünk kellett volna megtanítani őket *lát*ni. S mi ehelyett, még az életünk árán is, fentartottuk az illúzióikat.

Ágnes: (Tágranyílt szemmel nézi Andrást s közel húzódik hozzá.)

Géza: Nem akartam, hogy érezze a gondjaimat.

András: És gondolod, hogy nem érezte? Hát hol van az a hires anyai szív, amelyik ott hallgatózik melletted? Ő, biztosan volt idő, hogy reszketve és könyörülettel telve segített volna neked s te voltál az, aki arra szoktattad, hogy neki nem kell észrevennie, hogy a világ megváltozott. Én voltam az. Mi voltunk azok, akik elrontottuk őket. (Ágnes András karjára ejti a fejét.)

Géza: (Maga elé.) Egész éjjel ült és várt. Várta, hogy az Istene megbüntessen. S mert nem történt semmi, ő lépett fel bírónak. (Hallgat és újra kezdi.) Kilógó nyelvvel, kék arccal csüng le a menyezetről... Lehet ezt valaha elfelejteni? Nem látom-e majd mindig álmomban és ébren? Bosszút állt rajtam, borzalmas bosszút!

Erzsi: (A kezeit tördelve.) Hagyd abba, Géza, én nem birom. (Sir.)

Géza: Ne sírj. Megszabadultál a sötétségtől, ami beárnyékolta volna az életedet. Kilépek az életedből.

Erzsi: (Kialtva.) Hiszen én ártatlan vagyok! Én nem tehetek róla!

Géza: Vér van rajtad. Téged és egyetlen asszonyt se tudok többé szeretni!

Erzsi: Feláldozol!?

Géza: Akkor áldoználak fel, ha magam mellett tartanálak. Hogy tudnálak megölni! Mindig arra az asszonyra emlékeztetnél, aki az anyám volt.

Erzsi: Segítsetek, Ágnes, András segítsetek!

András: Géza, térj eszedre. Ne határozz most.

Géza: Soha, soha! Menj, keresd meg az életedet. Én is megpróbálok életben maradni, és lerázni ezt a rettentő örökséget. Gyere! A kapuig még együtt megyünk, te szegény. (Erzsit kézenfogja. El.)

Ágnes: (Eltakarja a szemét.) Szerencsétlenek.

András: Ágnes, meneküljünk!

Ágnes: (Csodálkozva nézi.) Olyan furcsák a szemeid, olyan felgyűlt az arcod, sohase láttalak ilyennek.

András: (Lázasan.) Siess, — anyám minden percben itt lehet.

Ágnes: Te, mondod ezt, András? Te?

András: Határoztam Ágnes, melletted a helyem. Utazunk!

Ágnes: (Meghatottan.) András! Szívem! Uram!

András: Melletted maradok, hozzád tartozom. Idegen városban... idegen környezetben akarok élni. Veled. Anyámról gondoskodom, de nem engedem, hogy megölje az életünket.

Ágnes: A búcsu?

András: Búcsu nélkül megyek el. Jobb neki is, aki meg fog átkozni és soha meg nem ért és nekem is, aki ma élem életem legnagyobb forradalmát.

Ágnes: Nem vagy már gyenge, András, nem vagy már gyáva.

András: Már érzem az igazadat, az igazunkat, de a szemébe nem tudnám elmondani. Szedjük össze a holminkat Ágnes, a vonat egy óra múlva indul.

Ágnes: (Hozzámegy, a vállára teszi a kezét.) András! Egy órával ezelőtt még mentem volna...

András: Ágnes!

Ágnes: ... És két órával ezelőtt még elváltam volna tőled!...

András: Ágnes!

Ágnes: (Mosolyogva.) ... de most én mondom ... maradunk!

András: Félek anyámtól. És nem is értelek.

Ágnes: Mindenhová eldobhatatlanul magunkkal visszük magunkat. Az idegen város ugyanaz a világ András, mint ez a város. Itt kell megállni a helyünket, ahol vagyunk... Ha pártot ütöttünk titkon, álljunk szembe nyiltan.

András: És ha nem győzzük meg?

Ágnes: Megmondjuk neki a szívünk erejével, itt a világunk. A zavaros és kusza összefüggésekbe beillesztve élünk mi, meg ő is. Hibáink a világ hibái. Nem ő a hibás és nem mi, ne egymással folytassuk a csatát.